

**คํานิยามของคำศัพท์เฉพาะ
ที่นิยมใช้ในการดำเนินงาน
อพ.สธ.**

ประมวลคำนิยามของศัพท์และอักษรย่อที่เกี่ยวข้องใน อพ.สธ.

1. หน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริ

หมายถึงหน่วยงานที่ขอเข้าร่วมสนองพระราชดำริ ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) โดยที่มีการขอพระราชทานุญาตแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของแต่ละหน่วยงานฯ ได้แก่

1. หน่วยงานราชการ ได้แก่ กระทรวง สำนักงานฯ กรม กองทัพ จังหวัดต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบล มหาวิทยาลัยของรัฐ
2. หน่วยงานเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเอกชน หน่วยงานเอกชน มูลนิธิ เป็นต้น

2. สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

หมายถึงสถาบันการศึกษา ได้แก่ โรงเรียน มหาวิทยาลัย ที่ดำเนินการสมัครสมาชิกโดยตรงมาที่ อพ.สธ.

องค์ประกอบที่ 1 การจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้ เป็นการเรียนรู้การกำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา สำรวจพรรณไม้ทำและติดป้ายรหัสประจำต้น บันทึกภาพพรรณไม้หรือวาดภาพทางพฤกษศาสตร์ ตั้งชื่อหรือสอบถามข้อมูลพรรณไม้ ทำป้ายชื่อพรรณไม้ชั่วคราว ทำผังแสดงตำแหน่งพรรณไม้ ศึกษาลักษณะทางพฤกษศาสตร์ (ก.7-003) ทำตัวอย่างพรรณไม้เปรียบเทียบข้อมูลกับเอกสาร เรียนรู้ชื่อที่เป็นสากล ทำทะเบียนพรรณไม้ (ก.7-005) ตรวจสอบความถูกต้องของทะเบียนพรรณไม้ และจัดทำป้ายชื่อพรรณไม้สมบูรณ์ เพื่อให้รู้จัก รู้ประโยชน์ของพรรณไม้

องค์ประกอบที่ 2 การรวบรวมพรรณไม้เข้าปลูกในโรงเรียน เป็นการเรียนรู้พืชพรรณ และ สภาพพื้นที่ วิเคราะห์พื้นที่ พิจารณาสุนทรียภาพพรรณไม้ ทำผังภูมิทัศน์ จัดหาพรรณไม้ ปลูก ดูแลรักษา และออกแบบบันทึกการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เห็นคุณค่า ของพืชพรรณ

องค์ประกอบที่ 3 การศึกษาข้อมูลด้านต่าง ๆ เป็นการเรียนรู้วิธีการวิเคราะห์เบื้องต้นวิธีการจำแนกรู้ความต่าง รู้ความหลากหลาย

องค์ประกอบที่ 4 การรายงานผลการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้การรวบรวมผลการเรียนรู้วิเคราะห์ เรียบเรียงสาระ จัดระเบียบข้อมูลสาระแต่ละด้าน จัดลำดับสาระหรือกลุ่มสาระ เรียนรู้รูปแบบการเขียนรายงาน วิธีการรายงานผลในรูปแบบต่างๆ เพื่อสื่อผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่ 5 การนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษา เป็นการบูรณาการสู่การเรียนการสอนในกลุ่มสาระ และสาขาวิชาต่างๆ การเผยแพร่องค์ความรู้ การสร้าง การใช้ การดูแลรักษา และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อการใช้ประโยชน์องค์ความรู้ในวงกว้าง

ธรรมชาติแห่งชีวิต เป็นการเรียนรู้วงจรชีวิตของชีวภาพนั้นๆ ได้ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างด้านรูปลักษณ์ คุณสมบัติ และพฤติกรรม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับชีวภาพรอบกายเพื่อประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

สรรพสิ่งล้วนพันเกี่ยว เป็นการวิเคราะห์องค์ความรู้ธรรมชาติของปัจจัยหลัก การเรียนรู้ธรรมชาติของปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้อง การเรียนรู้ธรรมชาติของความพันเกี่ยวระหว่างปัจจัย การวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพระหว่างปัจจัย เพื่อเข้าใจดุลยภาพและความพันเกี่ยวของสรรพสิ่ง

ประโยชน์แท้แก่มหาชน เป็นการเรียนรู้ การวิเคราะห์ศักยภาพของปัจจัยศึกษา จินตนาการเห็นคุณสรค์สร้างวิธีการ เพื่อประโยชน์แท้แก่มหาชน

พันธุ์วิถีใหม่ในฐานไทย เป็นการเรียนรู้ความเป็นไทย วิถีไทย ภูมิปัญญาไทย ความเป็นชุมชน วิถีชุมชน ภูมิปัญญาชุมชน ความเป็นโรงเรียน วิถีโรงเรียน ภูมิปัญญาของโรงเรียน วิเคราะห์ ศักยภาพบนฐานงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จินตนาการจากศักยภาพที่เลือก สรรค์สร้างสิ่งใหม่ วิถีใหม่โดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กำกับ

ก้าวสู่โลกกว้างอย่างมั่นใจ เป็นเรียนรู้ศักยภาพ จากทรัพยากรและภูมิปัญญา พัฒนาต่อเนื่องเป็นระบบด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เกิดนวัตกรรมใหม่ ี่มีความเป็นมาตรฐาน และการมีเครือข่าย

นำสิ่งดีงามสู่ตาโลก เป็นการเรียนรู้สิ่งดีงามที่ได้จากการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน บนฐาน ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรียนรู้การแบ่งปันองค์ความรู้และนวัตกรรม สู่การยอมรับในระดับสากล

เกียรติบัตรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ขั้นที่ 1 เป็นเกียรติบัตรขั้นต้น เกียรติบัตรแห่งความมุ่งมั่น อนุรักษ์ สรรพสิ่ง สรรพชีวิต ด้วยจิตสำนึกของครูและเยาวชน

ขั้นที่ 2 เป็นเกียรติบัตรชั้นกลาง เกียรติบัตรแห่งการเข้าสู่สถานภาพ สถานศึกษาอบรมสั่งสอนเบ็ดเสร็จ บนฐานงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ขั้นที่ 3 เป็นเกียรติบัตรชั้นสูง เกียรติบัตรแห่งการเป็นสถานศึกษาอบรมสั่งสอนเบ็ดเสร็จ บนฐานงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

3. ตัวอักษรย่อที่ใช้ในการทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติงาน อพ.สธ.

ตัวอักษรย่อ	ความหมาย
F	กรอบการดำเนินงาน
F1	กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร
F2	กรอบการใช้ประโยชน์ทรัพยากร
F3	กรอบการสร้างจิตสำนึกในการรักทรัพยากร
A	กิจกรรม
A1	กิจกรรมปกป้องทรัพยากร
A2	กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากร
A3	กิจกรรมปลูกรักษาทรัพยากร
A4	กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากร
A5	กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร
A6	กิจกรรมวางแผนพัฒนาทรัพยากร
A7	กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร
A8	กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

ตัวอย่าง F1A1 หมายถึงกรอบที่ 1 กรอบการเรียนรู้ทรัพยากร กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องทรัพยากร

4. ทรัพยากร หมายถึง

1. ทรัพยากรชีวภาพ
2. ทรัพยากรกายภาพ
3. ทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

5. ข้อมูลเชิงพื้นที่จาก F1A1 – F1A3 ที่จะใช้ใน GIS ประกอบด้วย 3 ส่วน เพื่อดำเนินงานใน F2A5 ได้แก่

1. จุด (Point) ยกตัวอย่าง พิกัดตำแหน่งของทรัพยากรที่สำรวจพบในพื้นที่เป้าหมาย F1A1 และ F1A2/พิกัดตำแหน่งทรัพยากรที่ปลูกรักษาไว้ในพื้นที่ปลูกรักษาทรัพยากร
2. เส้น (Line) ยกตัวอย่าง เส้นทางสำรวจทรัพยากร จากจุดเริ่มต้น ไปยังจุดสิ้นสุด
3. รูปแปลง (Polygon) ยกตัวอย่าง ขอบเขต รูปแปลง ปกป้อง แปลงปลูกรักษา จัดทำด้วยโปรแกรม GIS และ print เป็นแผนที่รูปแปลงออกมารายงานผลได้ มีขนาดพื้นที่ชัดเจน (ไร่-งาน-ตร.ว.)

ข้อมูลข้างต้นจะถูกจัดทำเป็นฐานข้อมูลในรูปแบบ GIS โดยบุคลากรจากแผนก/กอง/ฝ่าย ภายในหน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริ ที่มีพันธกิจเกี่ยวข้อง เช่น ฝ่ายสารสนเทศ/ฝ่ายสารสนเทศ ภูมิศาสตร์ /คณะภูมิศาสตร์ คณะ IT เป็นต้น ซึ่งในเบื้องต้นข้อมูลดังกล่าวสามารถจัดทำด้วยโปรแกรม GIS สำเร็จรูป เช่น ArcGIS, QGIS, Google Earth, Google My Map เป็นต้น เพื่อเตรียมไว้สำหรับการดำเนินงานในระยะ 5 ปีที่เจ็ด ที่หน่วยงานควรต้องมีการจัดทำโครงการเฉพาะใน F2A5 ซึ่งควรต้องมี platform เฉพาะที่จะมาจัดเก็บ ประมวลผลในรูปแบบ dashboard และนำเสนอข้อมูลได้

6. งานประชุมวิชาการและนิทรรศการ อพ.สธ. (ในช่วงแผนแม่บทระยะ 5 ปีที่เจ็ด)

พ.ศ. 2565	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ครั้งที่ 6 และงานประชุมวิชาการและนิทรรศการ 30 ปี อพ.สธ.-ประโยชน์แท้แก่มหาชน ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จ.นครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2566	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ครั้งที่ 7 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่
พ.ศ. 2567	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ครั้งที่ 8 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จ.นครราชสีมา
พ.ศ. 2568	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการ ทรัพยากรไทย : หวนดูทรัพยากรสิ่งสินตน ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ.เชียงใหม่
พ.ศ. 2569	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและฐานทรัพยากรท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ครั้งที่ 9 ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จ.สงขลา
พ.ศ. 2570	งานประชุมวิชาการและนิทรรศการ ทรัพยากรไทย : ศักยภาพมากล้นมีให้เห็น ณ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย